ANDHRA SREEBHASHYA.

ఆంధ్రశ్రీభాష్యము.

భగవద్రామానుజాచార్యులవారిచే
బోధాయనవృత్త్యనుసారముగా రచియింపఁబడిన
బ్రహ్మసూత్రభాష్యము.

హానరెబిల్ శ్రీరాజా గోడేనారాయణగజపతిరాయనింగారి

సెలవు ప్రకారము

శ్రీపరవస్తు శ్రీనివాసజగన్నాథస్వామి అయ్యవారలుఁగారిచేఁ
దెనుఁగు సేయఁబడి

వారి సెలవు ప్రకారమె

ముద్రింపఁబడినది.

౪ సంచిక.

PUBLISHED BY

Sree Paravastu Sreenivasa Jagannadhaswami Ayyavaralugaru.

Printed by N. Subbarow at the Arsha Press.

Vizagapatam, 1890.

ప్రకాశింపుచున్నది- నేను సుఖవంతుఁడనని నట్లు నేను తెలిసికొనుచున్నానని యనుకొనును- కాఁబట్టి తనకై ప్రకాశింపుచుండుట (తెలియఁబడుచుండుట) యనెడి అజడత్వము జ్ఞానమునందు లేదు- అందువలన తన యాత్మను గూర్చి తనసత్త (ఉనికి) చేతనే సిద్ధించెడి జడము కాని అహమ్ (నేను) అనెడి శబ్దము యొక్క యర్థమే యాత్మ- జ్ఞానము తెలియఁబడునదియగుటయు నాతనితోడి సంబంధము వలన వచ్చినదే- దానింబట్టి వచ్చినదేకదా, జ్ఞానము కూడ సుఖాదులవలె తనకాధారమగు జీవునిమట్టుకు ప్రకటమగుటయు మిగిలినదానిం గూర్చి ప్రకటము కాకపోవుటయును- కాఁబట్టి జ్ఞానము మాత్రమె యాత్మ కాదు- తెలిసికొనువాఁడై అహమ్ (నేను) అని చెప్పఁబడువాఁడె ఆత్మ-

౪౦. అనుభూతి (జ్ఞానము) పరమార్థముగా విషయము లేనిదియు నాధారము లేనిదియు నగుచు భ్రాంతిచేత జ్ఞాత (తెలిసికొనువాఁడు) గాఁదోచుచున్నది, ముత్తెపుచిప్ప వెండిగాఁదోచునట్లు, ఆధారము లేని భ్రమము సందర్భింపదుగదా, అని చెప్పినది యుక్తము కాదు- అట్లయినచో నెదుట నుండెడి కాంతిగల ద్రవ్యముగా వెండి మొదలగునవి తెలియఁబడునట్లు, అనుభూతి (జ్ఞానము) నేనే అని, అనుభవించువాఁడను అనుభూతి సామానాధికరణ్యమున (అనుభూతిశబ్దమును అహమ్ అను శబ్దమును విశేషణవిశేష్యములగునట్లు) తోచవలయును- పరిష్కృతముననో వేఱుగాఁదోచుచుండెడి యీయనుభూతి (జ్ఞానము) అహమ్ (నేను) అను శబ్దమునకర్థమగువానికి విశేషణము (ధర్మము) అగుచున్నది- దండము కలవాఁడు దేవదత్తుఁడు అనునప్పుడు దండము దేవదత్తునకు విశేషణమగునట్లు- నేను అనుభవింపుచున్నాను అని యొకదానితోచుట- ఇట్లు అస్మదర్థమును (నేను అనుదానిని) అనుభూతితోఁగూడినదానిగాఁ దెలియఁజేయుచుండెడి నేను అనుభవింపుచున్నాను అనెడి జ్ఞానము, దండముకలవాఁడు దేవదత్తుఁడు అనెడి జ్ఞానము దండమును మాత్రమె యవలంబించుననునట్లు, విశేషణమగు జ్ఞానమును మాత్రమె యవలంబించియున్నదని యెట్లు సాధింపఁబడును?

౪౧. నేను స్థూలమైనవాఁడను అని యిట్లు దేహమె ఆత్మ యనెడి యభిమానము (భ్రమము) కలిగినవాఁడె జ్ఞాత (తెలిసికొనువాఁడు)

గాఁదెలియఁబడుటను జ్ఞాతృత్వముకూడ అసత్యమె అనిచెప్పుటయు క్తముకాదు- అట్లైనచో ఆత్మగాఁదెలియఁబడిన యనుభవమునకుఁ గూడమిథ్యాత్వము (అసత్యత్వము) తటస్థించును. అదియును దేహాత్మాభి మానముకలవానికె తెలియఁబడుచున్నది- మిగిలినవానినన్నిటి నింబోఁగొట్టెడితత్త్వజ్ఞానముచే బాధింపఁబడదుగాన ననుభూతి (జ్ఞానము) అసత్యముకాదు, అందువేని, ఇట్లె జ్ఞాతృత్వము (తెలిసికొనువాఁడగుట) గూడనసత్యముకాదు.

౭౨. వికారములులేనియాత్మకు జ్ఞానమనెడిక్రియకు కర్తయగుటయనెడి జ్ఞాతృత్వము (తెలిసికొనువాఁడగుట) సంభవింపదు, ఇందువలన జ్ఞాతృత్వ మువికారస్వరూపమైనదిగాన జడమై వికారములకు స్థానమై అవ్యక్తపరిణామమైన(ప్రకృతివికారమైన) యహంకారమనెడి ముడియందున్నది గాన నాత్మకు జ్ఞాతృత్వములేదు, ఇఁకనేమన్నను,—అంతఃకరణరూపమైనయహంకారమునకె, జ్ఞాతృత్వము కర్తృత్వము మొదలగునవిరూపము(రంగు)మొదలగువానివలె తెలియఁబడువానిధర్మములు, ఆత్మకర్తయనియు అహమ్(నేను)అనెడి జ్ఞానముచేఁదెలియఁబడుననియు నంగీకరించినయెడను దేహమువలె ఆత్మకాకపోవుటయు పరాక్కు-(మఱియొకదానికి తెలియఁబడునది)అగుటయును జడమగుటయును ప్రసక్తించును, అనిచెప్పనదియును యుక్తముకాదు- అంతఃకరణరూపమైన యహంకారము, దేహమువలెనే యచేతనంబును ప్రకృతి పరిణామంబును దృశ్యంబును (తెలియఁబడునదియు) పరాక్కును పరార్థంబు (మఱియొకనికొఱకైనదియు)నయినది- జ్ఞాతృత్వము(తెలిసికొనువాఁడగుట) అనునది చేతనునకుఅసాధారణమైన (మఱియొకదానియందుండక వానియందుమాత్రమెయుండునదియైన)స్వభావము(ధర్మము)-

౭౩. ఫలితార్థము- దేహము మొదలగునదిదృశ్యత్వము (తెలియఁబడుట)పరాక్త్వము(మఱియొకదానికితెలియుట)మొదలగుహేతువులచేత వానికివిరుద్ధములైన ద్రష్టృత్వము(తెలిసికొనువాఁడగుట)ప్రత్యక్త్వము (తనకుతానుతెలియుట)మొదలగువానినుండి ఎట్లు భేదింపుచున్నదో, ఇట్లు, అంతః కరణరూపమైన అహంకారముగూ

డ ఆద్రవ్యమెయగుటను ఆహేతువులచేతనె ఆధర్మములనుండి భేదింపుచున్నది- ఈవిరోధమువల్లనే అహంకారమునకు జ్ఞాతృత్వము(తెలిసికొనువాఁడగుట) లేదు- జ్ఞానమగుటలేనియట్లు - జ్ఞానమగుట అజ్ఞానమునకుకర్మమైన యహంకారమునకెట్లు లేదో, అట్లు జ్ఞాతృత్వము (తెలిసికొనువాఁడగుట) కూడ అజ్ఞానమునకు కర్మమైనదానికి అంగీకరింపఁబడఁగూడదు- జ్ఞాతృత్వము వికారాత్మకమైనది కాదు-జ్ఞాతృత్వమనఁగా జ్ఞానమనెడి గుణమునకు ఆధారమగుట- జ్ఞానము కూడనిత్యుఁడైనవీనికిస్వభావసిద్ధమైన ధర్మముగాననిత్యము-ఆత్మనిత్యమగుట(॥౨॥౩॥౧౮॥)నాత్మాశ్రుతేః ఇత్యాదిసూత్రములలోఁ జెప్పఁబడును-(॥౨॥౩॥౧౯॥) జ్ఞోత ఏవ అనుసూత్రమునజ్ఞః(తెలిసికొనువాఁడు)అని చెప్పుట చేత జ్ఞానమునకాధారమగుటగూడ స్వాభావికమని చెప్పఁబడఁగలదు- ఈతఁడు జ్ఞానస్వరూపుఁడైయుండియె, రత్నము మొదలగునవి కాంతికి ఆధారమగునట్లు, జ్ఞానమునకు ఆధారమగుట విరుద్ధముకాదని చెప్పఁబడినదిగదా- స్వయముగా పరిచ్ఛేదము లేనిదే యైనజ్ఞానము, సంకోచమునకును (తగ్గుటకును) వికాసమునకును (విరివియగుటకును) తగినదని నిరూపించెదము- కాఁబట్టి క్షేత్రజ్ఞావస్థ (సంసారియైయున్నస్థితి) యందుకర్మముచేత సంకోచించిన స్వరూపముకలదై వానివానికర్మములకు తగినట్లు తారతమ్యముగానుండును- ఇంద్రియముల ద్వారమునవనే ప్రసరించును- ఇట్లు ఇంద్రియద్వారమున ప్రసరించుటను బట్టియె, జ్ఞానముకలుగుచున్నది, జ్ఞానముపోయినది, అనెడివ్యవహారము ప్రవర్తించుచున్నది- ఇట్లు జ్ఞానము ప్రసరించుటయనెడి వికారముజీవునకుఁగలదు- అదిస్వాభావికముకాదు- మఱియేమన్నను, కర్మమువలనవచ్చినది, కావున నాత్మవికారములేని స్వరూపముకలవాఁడె- ఇట్టి వికారమైన జ్ఞాతృత్వము జ్ఞానస్వరూపుఁడైన యాత్మకే కాని నొకప్పుడును జడమైన యహంకారమునకు జ్ఞాతృత్వము సంభవించుటలేదు-

౨౫. అహంకారము జడస్వరూపమైనను దానికిసన్నిధానముచేత(జ్ఞానసంపర్కముచేత) చిచ్ఛాయాపత్తివలన జ్ఞాతృత్వము సంభవింపవచ్చును, అనియందురేని, చిచ్ఛాయాపత్తియనఁగా నేమి!అ

హంకారచ్ఛాయాపత్తి జ్ఞానమునకా, లేక జ్ఞానచ్ఛాయాపత్తి అహంకారమునకా? అహంకారమునకు జ్ఞానచ్ఛాయాపత్తియనఁగూడదు. ఎందువల్లనంటేని, జడమైన జ్ఞానమునకు జ్ఞాతృత్వమును మీరంగీకరింపలేదు. జ్ఞానమునకు అహంకారచ్ఛాయాపత్తియనియునుఅనఁగూడదు. ఎందువల్లనంటేని వెనుకఁజెప్పినచొప్పునయాయహంకారమునకు జ్ఞాతృత్వముకరిపడదు. ఇంతియెకాక రెండును కంటికికనఁబడనివి. కంటికికనఁబడనివానికిఛాయ(నీడ)కనుబడుట లేదు.

౭౫. ఇఁకను అగ్నిసంపర్కమువలన ఇనుపముక్కకు వేడికలిగినట్లు జ్ఞానసంపర్కమువలన జ్ఞాతృత్వము తెలియఁబడుచున్నది, అనియందురు. అదియునుసరికాదు. జ్ఞానమునందువాస్తవమైనజ్ఞాతృత్వమునుమీరుఅంగీకరింపలేదుగాన దానిసంపర్కమునుపట్టి అహంకారమున జ్ఞాతృత్వమైనను జ్ఞాతృత్వము తెలియఁబడుటయైనను ఎట్లు కలుగును? అచేతనమైన యహంకారమునకు జ్ఞాతృత్వమె సంభవింపదుగాన బొత్తిగా దానిసంపర్కమునుపట్టి జ్ఞానమునందు జ్ఞాతృత్వమైనను జ్ఞాతృత్వము కనఁబడుటయైనను కుదురదు.

౭౬. వాస్తవముగా రెండిటియందును జ్ఞాతృత్వములేదు, అహంకారము జ్ఞానమునకు అద్దము మొదలగునదివలె అభివ్యంజకమై జ్ఞానమును తనయందున్నదానిగానే అభివ్యంజనముచేయుచున్నది, అనుటయును సరికాదు. స్వయంప్రకాశుఁడైనయాత్మకు జడమైన యహంకారముచేత అభివ్యంజనముచేయఁబడుట యుక్తము కాదు. ఈయంశము ఆత్మసిద్ధిలోఁజెప్పఁబడినది.

౭౭. శ్లో॥ శాన్తాఙ్గార ఇవాదిత్యమహంకారోజడాత్మకః। స్వయంజ్యోతిషమాత్మానంవ్యనక్తీతివయుక్తిమత్॥ (ఆరిపోయిననిప్పుసూర్యునివలె జడస్వరూపమైన యహంకారము స్వయంప్రకాశుఁడైనయాత్మను ప్రకాశింపఁజేయుననుట అయుక్తము. సమస్తపదార్థములును స్వయంప్రకాశుఁడగువాని అనుభవమునకు అధీనమైనసిద్ధిగలవికదా. వానికిఅధీనమైన ప్రకాశముకలదై అదిత్తైన అహంకారము, పుట్టకయు నశింపకయునుండెడి స్వరూపప్రకాశముకలదియును సమ

స్త వస్తువులును తెలియఁబడుటకు హేతువునగు అనుభవమును అభివ్యంజనముచేయును, అనుదానిఁగూర్చి ఆత్మతత్త్వము నెఱిఁగినవారు పరిహసింతురు-

౪౮. ఇంతియెకాక అహంకారమునకును అనుభవమునకును స్వభావముంబట్టి విరోధముండుటవల్లనును అనుభవము అననుభూతి(అనుభవముకానిది)కావలసివచ్చుటనును వ్యంక్త్రవ్యంగ్యభావము(ఒకఁటివ్యంక్త అనఁగా తెలియఁజేయునది యగుటయు ఒకఁటివ్యంగ్యము అనఁగా తెలియఁజేయఁబడునది యగుటయును)సరిపడదు- ఈయంశముగూడఁజెప్పఁబడినది-శ్లో॥ వ్యఞ్జకవ్యఙ్గ్యత్వమన్యోన్యంనచస్యాత్ప్రతికూలయోః। వ్యఙ్గ్యత్వేఽననుభూతిత్వమాత్మనిస్యాద్యథాఘటె (ఒకఁదానికొకటి ప్రతికూలములు అనఁగా విరుద్ధములగుటవలన పరస్పరము వ్యంక్త్ర వ్యంగ్యభావము అనఁగా ఒకఁటివ్యంజకమగుటయు మఱియొకఁటివ్యంగ్యమగుటయు కుదురదు- ఆత్మవ్యంగ్యమగుటకలుగునేని ఘటమువలె జ్ఞానస్వరూపము కాకపోవుటయు తటస్థించును)సూర్యకిరణములు తమచేఁదెలియఁజేయఁబడెడి హస్తముచేతఁదెలియఁజేయఁబడుటవలె జ్ఞానముచేతఁదెలియఁజేయఁబడెడి యహంకారముచేఁదెలియఁజేయఁబడుట జ్ఞానమునకుయుక్తమె అనుటసరిపడదు- సూర్యకిరణములు హస్తముచేతఁదెలియఁజేయఁబడుటలేదు- మఱియేమన్నను-కరతలము (అఱచేయి)చేతను అడ్డగింపఁబడినవై, సూర్యకిరణములు, దట్టమైనతమంతనె మిక్కిలి స్ఫుటముగాఁదెలియఁబడుచున్నవి-కాఁబట్టి కరతలము ఆకిరణములుదట్టమగుటకు హేతువగుటమాత్రమెకాని అభివ్యంజకము(తెలియఁజేయునది)అగుటలేదు-

౪౯. ఇంతియెకాక ఈజ్ఞానస్వరూపుఁడగు నాత్మకుఅహంకారముచేఁగలిగెడి అభివ్యక్తి (స్ఫుటపడుట) యెట్టిది? పుట్టుకాడు- స్వతస్సిద్ధుఁడు (మఱియొకఁదానివలనఁగలుగనివాఁడు)అగుటను మఱియొకఁదానిచేఁబుట్టింపఁబడువాఁడుగా నంగీకరింపఁబడలేముగదా- అతఁడుప్రకాశించుట(తెలియఁబడుట)యనుకాదు- (ఆత్మజ్ఞానమెకదా)-జ్ఞానముమఱియొకఁజ్ఞానముచేఁదెలియఁబడుటను మీరంగీకరింపలేదుగదా- ఈహేతువుననె ఆత్మనుతెలిసికొనుటకు సాధన

ములగువానికి సహాయము చేయుటయును గాదు- ఆసహాయము రెండు విధములు- అందొకటి, తెలియవలసినదానికి ఇంద్రియములతో సంబంధము కలుగుటకు హేతువగుట- అదియెట్లన్నను, జాతిని (గోత్వము మొదలగు దానిని) గ్రహించునప్పుడు, వ్యక్తి (గోవు మొదలగునది), నేత్రము మొదలగు నింద్రియములతో జాతికి సంబంధమును కలుగఁజేయునట్లును, తనముఖమును తాను జూచికొనునప్పుడు అద్దము తనముఖమునకు తనకంటికిని సంబంధమును కలుగఁజేయునట్లును- రెండవది తెలిసికొను వానియందుండెడి కల్మషమును (పాపమును) పోఁగొట్టుట- అదియెట్లన్నను, పరతత్త్వమును తెలియఁజేసెడి శాస్త్రమునకు, శమదమాదులు, తెలిసికొనువానియందుండెడి పాపమును బోఁగొట్టి సహాయమగుట- ఈయంశము ప్రాచీనులచేఁ గూడఁ జెప్పఁబడినది- శ్లో॥ కరణానామ భూమిత్వాన్నతత్సంబద్ధహేతుతా (ఆత్మ ఇంద్రియములకు విషయము కాదుగాన ఇంద్రియములతోడి సంబంధమునకు హేతువగుటయభివ్యక్తి కాదు-) అని-

౫౦. ఇంతియెకాక జ్ఞానము తెలియఁబడునదిగా నొప్పినను, ఆ సామర్థ్యము, ఆ తెలివికి సాధనములగు వానికి సహాయము చేయునని చెప్ప శక్యము కాదు- ఆ సహాయము తెలియఁబడవలసిన దాని తెలివిపుట్టుటకు అడ్డములగు వానిని పోఁగొట్టుటచేఁ గావలయును- ఎట్లన్నను; రూపము (రంగు) మొదలగు వాని తెలివిపుట్టుటకు అడ్డమగు చీకటిని పోఁగొట్టుటచేఁ గంటికి దీపము మొదలగునది సహాయము చేయునట్లు- ఇచ్చట అట్టిది పోఁగొట్టవలసినది కనఁబడదు- జ్ఞానస్వరూపమైన యాత్మయందు ఆయాత్మనుగూర్చిన తెలివిపుట్టుటను అడ్డగించునదియు నహంకారముచేఁ బోఁదగినదియునగునదియెద్దియును లేదు- అజ్ఞానమున్నదే యంటిరేని, అజ్ఞానము అహంకారముచేఁ బోఁగొట్టఁబడఁదగినదిగా నంగీకరింపఁబడలేదు- జ్ఞానమే కదా యజ్ఞానమును పోఁగొట్టునది- ఇది గాక అజ్ఞానము జ్ఞానము నాశ్రయించియుండుట సంభవింపదు- అజ్ఞానమునకును జ్ఞానమునకును ఆశ్రయంబును (ఆధారంబును) విషయంబునొకటియె యగుటను, తెలిసికొనువాఁడగుటయును విషయమగుటయును లేనిజ్ఞానమాత్రమేయైన సాక్షియందు అజ్ఞానముండుట

సంభవింపదు-జ్ఞానమునకాధారమగుటకు ప్రసక్తిలేని ఘటము(కుం
డ) మొదలగునవి యజ్ఞానమునకాధారమగుట యెట్లు లేదో, అట్లె వ
ట్టి జ్ఞానముకూడ జ్ఞానమునకు ఆధారమగుటలేదుగాన అజ్ఞాన
మునకాధారమగుటయును కూడదు- ఒకప్పుడు సంవిత్తు (తెలివి)య
జ్ఞానమునకాధారమని యొప్పినను అత్నగా నొప్పినసంవిత్తు జ్ఞాన
మునకువిషయముకాదుగాన దానియందుండెడియజ్ఞానము జ్ఞానము
చేనివర్తింపదు- జ్ఞానమెప్పుడును తనవిషయమునందలి యజ్ఞానము
నెపోఁగొట్టును-రజ్జువు(త్రాడు) మొదలగుదానియందవలెనే (త్రా
టినిచూచిసర్పమని భ్రాంతిపుట్టినప్పుడు ఇది త్రాడుగానిసర్పముకా
దు అనేడిజ్ఞానముతనకువిషయమగుత్రాటియందుఁగలిగినసర్పమనెడి
యజ్ఞానమునుపోఁగొట్టినది)-కాఁబట్టియొకప్పుడైనను దేనిచేతనై
నను సంవిత్తు(జ్ఞానము) నాశ్రయించియుండెడి యజ్ఞానముపోఁగొ
ట్టఁబడదు- సత్తు(ఉండునది)అనికాని అసత్తు(లేనిది)అనికానిచెప్పఁద
గని యజ్ఞానముయొక్క స్వరూపమును నిరూపించుట శక్యముకాదని
ముందుచెప్పఁబడఁగలదు- జ్ఞానప్రాగభావరూపమగునజ్ఞానము, జ్ఞా
నముపుట్టుటకు విరోధికాదుగాన దానినిపోఁగొట్టుటచే జ్ఞానసాధన
ములకెట్టియుపకారంబును లేదు- [అభావము నాలుగువిధములు- భేద
మనియును అత్యంతాభావమనియును ప్రాగభావమనియును నాశమని
యును-అందుభేదమనునదికాకపోవుట- ఎట్లన్నను- గోవు(ఎద్దు) మ
హిషము(దున్నపోతు)కాదు- అనునప్పుడు మహిషభేదము అనఁగా
దున్నపోతుకాకపోవుట ఎద్దుయందుఁగలదు- అత్యంతాభావమనఁగా లే
కపోవుట-ఎట్లన్నను- ఇచ్చట ఘటము (కుండ) లేదు- అనునప్పుడుఘ
టాత్యంతాభావము అనఁగా కుండలేకపోవుట ఈస్థలమునఁగలదు-
ఈయత్యంతాభావమును సాధారణముగా అభావమనియె వాడెదరు-
ఎట్లన్నను, ఘటాభావము పటాభావముఅని- ఒకవస్తువుపుట్టక
ముందు ఆవస్తువుపుట్టువఱకును ఆవస్తువులేకపోవునుగాన ఆలేకపోవుట
నుప్రాగభావమనియెదరు- ఘటప్రాగభావము, పటప్రాగభావము అ
నియిట్లు చెప్పుదురు- ప్రకృతమున జ్ఞానప్రాగభావమనునది ఒకతె
లివిపుట్టకముందు ఆతెలివిలేకపోవుట- ఇఁకనాశమనునది ఒకవస్తు

పు చెడినప్పైని అవస్తువులేకపోవుట- ఘటనాశము పటనాశము అని యిట్లు చెప్పుదురు- ఘటధ్వంసము పటధ్వంసము అనికూడ వ్యవహరింతురు-] కాబట్టి పసరికారముగానును అనుభూతికి (జ్ఞానమునకు) అహంకారముచేతను అభివ్యక్తి సంభవింపదు.

౫౧. అభివ్యంగ్యమును తనయందున్నట్లు అభివ్యంజనముచేయుట అభివ్యంజకములస్వభావమనుట సరికాదు- ఎందువల్లనంటేని, దీపము మొదలగువానియందుఅట్లుకనఁబడుటలేదు- జ్ఞానఁబును దానిసాధనంబును వానికిఉపకరించునదియునుగూడ, పదార్థము ఉన్నదిఉన్నట్లు తెలియుటకుతగినస్వభావముకలవి- అదియును స్వతః ప్రామాణ్య న్యాయముచేత సిద్ధించినది- (స్వతఃప్రామాణ్యమనఁగా జ్ఞానము యథార్థమును తెలియఁజేయునదియగుటగూడ ఆజ్ఞానమునందె తెలియఁబడుట) ఇంతియెకాక అద్దముమొదలగునది ముఖముమొదలగుదానికి అభివ్యంజకమెకాదు- మఱియేమన్నను, చక్షుస్సుయొక్క తేజస్సుప్రతిఫలించుట(Reflection)యనెడిదోషమునుకలుగఁజేయును- ఆదోషమువలనఁగలిగినదేముఖము మొదలగునదితాఱుమాఱుగాఁగనఁబడుట- అభివ్యంజకము వెలుగు మొదలగునదియే-ప్రకృతమునసట్లు, అహంకారముచేత, స్వయంప్రకాశమైన జ్ఞానమునందు, అట్టిదోషముకలుగుటసంభవింపదు- వ్యక్తికిజాతి ఆకారముగాన జాతి వ్యక్తియందున్నట్లు కనఁబడునుగాని వ్యక్తికి వ్యంగ్యమగుటనుకాదు- కాఁబట్టి అంతఃకరణమైన అహంకారమందున్నట్లు జ్ఞానము తెలియఁబడుటకు, స్వభావమునఁగానీ దోషమువలనఁగానీ కారణమేదియునులేదుగాన, అహంకారమునకు జ్ఞాతృత్వమైనను అట్లుతెలియఁబడుటయైనను సంభవింపదు- కాఁబట్టి స్వయముగానె జ్ఞాతగాసిద్ధింపుచున్న అహమ్ శబ్దార్థమె ప్రత్యగాత్మ- జ్ఞానమాత్రముకాదు-అహమ్ అనిచెప్పఁబడుటలేదేని జ్ఞానమునకుఁగూడ ప్రత్యక్త్వముసిద్ధింపదు, అనిచెప్పఁబడినదిగదా-

౫౨. తమస్సనెడిగుణముచేత ఆక్రమింపఁబడుటవల్లనును పరాగర్థములయొక్క (మఱియొక్కదానిచేఁదెలియఁబడువానియొక్క) అనుభవములేకపోవుటవల్లనును అహమ్ అనెడిఅర్థము ప్రత్యేకము

గాను స్ఫుటముగాను తెలియఁబడుట లేకపోయినను మేలుకొనువఱకును అహమ్ (నేను) అని యొకవిధముగానే ఆత్మ స్ఫురించుట వలన నిద్రయందుఁగూడ అహమ్ (నేను) అనఁబడుట తప్పదు. మీరు అంగీకరించిన అనుభూతికిని అట్లే ప్రసిద్ధి యనవలసియున్నది. నిద్రపోయి లేచినవాఁడెవ్వఁడును,—అహమ్ (నేను) అని చెప్పఁబడనిదై మిగిలిన పదార్థములకంటె విలక్షణమైనయాకారము కలదైన జ్ఞానమైననేను, అజ్ఞానమునకు సాక్షిగానుంటిని—అని యీవిధమైన నిద్రాకాలమందలి అనుభవమును పరామర్శించుట (తలంచుట) లేదు. నిద్రపోయి లేచినవాఁడు నేను సుఖముగా నిద్రించితినని కదా తలంచును. ఈ తలంపుచేత అప్పుడుగూడ అహమ్ (నేను) అని చెప్పఁబడెడి ఆత్మయె సుఖము కలవాఁడగుటయు జ్ఞాత (తెలిసికొనువాఁడు) అగుటయు తెలియఁబడుచున్నది. ఇప్పుడు సుఖము కలుగునట్లు అప్పుడు నిద్రబోతిననియె ఈ తలంపు అని చెప్పందగదు. ఈ తలంపు ఇట్టి స్వరూపము కలది కాకపోవుటయె ఇందుకు హేతువు. అహమ్ (నేను) అని చెప్పఁబడెడి ఆత్మ అస్థిరుఁడుగాన అప్పటి అహమ్ శబ్దార్థము సుఖము కలవాఁడగుటను తలంచుట సంభవింపదనఁగూడదు. ఎందుచేతనంటేని, నిద్రించుటకు ముందు అనుభవింపఁబడిన వస్తువును నిద్రించి లేచినవాఁడు ఇది నాచేతఁ జేయఁబడినది, ఇది నాచేత ననుభవింపఁబడినది, నేను దీనిని పలికితిని, అని యిట్లు తలంచుచున్నాఁడు. ఇంతకాలమును నేనేమియు తెలిసికొనకుంటిని అని కూడ తలంచుచున్నాఁడే యంటిరేని, అయిననేమి? ఏమియును తలంపకుంటినని అన్నియు నిషేధింపఁబడినవి అంటిరేని, అట్లుకాదు. నేను తెలిసికొంటిని అని అహమ్ శబ్దార్థమైన తెలిసికొనువాఁడు అనువర్తింపుచునే యున్నాఁడు. తెలియఁబడు వానినన్నిటింగూర్చి కదా యీ నిషేధము. ఏమియుఁ దెలిసికొనకుంటినను నిషేధము అన్నిటినింగూర్చినదయ్యెనేని మీకు అభిమతమగు అనుభూతికూడ నిషేధింపఁబడినది కావలసివచ్చును. నిద్రాసమయమున అనుసంధింపఁబడుచుండెడి, అహమర్థమై జ్ఞాత (తెలిసికొనువాఁడు) యయినయాత్మను, అహమ్ (నేను) అని పరామర్శించి ఏమియు నెఱుంగకుంటినని ఆతని జ్ఞానమె నిషేధింపఁబడుచుండఁగా ఆ కాలమున నిషేధింపఁబడుచుండెడి జ్ఞానము సిద్ధిం

చుననియును, అనువర్తింపుచుండి జ్ఞాతయైయున అహమర్థము సిద్ధింపదనియును, నేనేమియు నెఱుంగకుంటిననేడి ఈపరామర్శము (తలంపు) చేతనే సాధింపఁబోవుచున్న నీవు, ఈ సాధించుటను అచేతనములయెదుట జరిగింపవలసినది- నన్ను గూడ నేనెఱుంగకుంటినని అహమర్థము గూడ నప్పు డనుసంధింపఁబడకపోవుట తోఁచుచున్నదేయంటిరేని, తమరు, తమయనుభవములోనుఁదమమాటలోను నుండెడి విరోధమును గూడనెఱుంగరు- నేను నన్ను తెలిసికొనకుంటిననిగదా అనుభవంబునుమాటయును- నన్ను అని ఏమి నిషేధింపఁబడుచున్నదని శంకింతురేని, మీరడుగునదియుక్తమె- దానిం జెప్పెదము- అహమర్థమైనజ్ఞాత అనువర్తింపుచునే యుండుటను వానిస్వరూపము నిషేధింపఁబడుటలేదు- మఱియేమన్నను, మేలుకొనినసమయమున అనుసంధింపఁబడుచుండెడి వర్ణాశ్రమాదివైశిష్ట్యము(వర్ణము ఆశ్రమము మొదలగువానితోఁగూడియుండుట)అహమర్థమునకు నిషేధింపఁబడుచున్నది- నేనునన్నెఱుంగకుంటినన్నప్పుడు, దానివిషయములను పర్వులుపవలసియున్నది- జాగ్రదవస్థలో(మేలుకనియున్నప్పుడు) అనుసంధింపఁబడెడి జాతిమొదలగువానితోఁగూడినఅహమర్థము నన్ను అనునంశమునకు విషయము- నిద్రావస్థయందు ప్రసిద్ధమైవిశదముగాని తనయనుభవముమాత్రముగల అహమర్థము నేనుఅనునంశమునకు విషయము- నేనిచ్చట నిద్రించియున్నవాఁడననియు నేనిట్టివాఁడనననియు నన్నునే నెఱుఁగకుంటిని అనియేకదా అనుభవపరికారము-

౫౩. ఇంతియెకాక నిద్రయందు ఆత్మ అజ్ఞానమునకు సాక్షిగానుండుననికదామీమతము- సాక్షిత్వమనఁగా ప్రత్యక్షముగాఁదెలిసికొనువాఁడగుటయేకదా- తెలిసికొనకున్నవానికి సాక్షిత్వములేదుగదా- లోకమునందును వేదమునందునుగూడ తెలిసికొనువాఁడె సాక్షియని చెప్పఁబడునుగాని తెలివిమాత్రముసాక్షియని చెప్పఁబడదు- మహాత్ముఁడగు పాణినిగూడ (౫।౨।౯౧) సాక్షాద్ద్రష్టరిసంజ్ఞాయామ్ అనిప్రత్యక్షముగాఁదెలిసికొనువానియందె సాక్షిశబ్దమును సాధించెను- ఆ యీసాక్షి తెలిసికొనుచున్నానని తోఁచుచున్నవాఁడై అస్మదర్థమేకాన అప్పుడు అహమర్థము తోఁపకయుండుట ఎట్లు?- తన

కుఁదానుప్రకాశింపుచున్నప్పుడు నేనుఅనియె ప్రకాశింపుచుండునుగాన, నిద్రమొదలగు వానియందుఁగూడను ఆత్మప్రకాశింపుచున్నవాఁడై నేనుఅనియెప్రకాశింపుచున్నాఁడని సిద్ధమైనది-

౨౮. మోక్షదశయందు అహమర్థము అనువర్తింపదనుటయు యుక్తముకాదు- అట్లయినచో ఆత్మనశించుటయె మోక్షమని ప్రకారాంతమున(మఱియొకవిధమున) చెప్పఁబడినదగును- అహమర్థము ధర్మమాత్రముకాదు- అట్లయియుండినచో అదిపోయినను అవిద్యనివర్తించినప్పుడువలె స్వరూపము నిలువవచ్చును- మీఁదిమిక్కిలి ఆత్మయొక్క స్వరూపమే అహమర్థము- జ్ఞానముఆత్మయొక్కధర్మము- నేను తెలిసికొనుచున్నాను,జ్ఞానమునాకుఁగలిగినది, అనియిట్లు అహమర్థమునకు ధర్మముగానే జ్ఞానముతోఁచుచున్నది- ఇంతియెకాక ఎవ్వఁడు, పరమార్థమునఁగాని భ్రాంతిచేతఁగాని ఆధ్యాత్మికము మొదలగు (౮పేజి॥౨పేరా॥) దుఃఖములచేత దుఃఖించుచు నేనుదుఃఖము కలవాఁడనని తలంచునో, తరువాతను, ఈదుఃఖసమూహమునంతయు మఱిపుట్టకుండునట్లు పోఁగొట్టికొని నేనుస్వస్థత కలవాఁడను ఎట్లగుదును?అని మోక్షాభిలాషకలవాఁడగునో,వాఁడెఆ మోక్షము యొక్క సాధనమందుఁబ్రవర్తించును- మోక్షసాధనమును ఆచరించుటచేత, నేనె లేకపోదునని తలంచునేని, వీఁడు మోక్షపుజోలికయినంబోవఁడు- తరువాతను అధికారిలేకపోవుటను మోక్షశాస్త్రమెల్లను ప్రమాణము కాకపోవలసివచ్చును- అహమ్ అనుదానిచేతఁజూపఁబడిన ప్రకాశమాత్రము మోక్షమందునిలుచునంటిరేని, దీనిచేత నేమి ప్రయోజనము? నేనునశించినను ప్రకాశమాత్రము ఉండుననుకొని బుద్ధిపూర్వకముగాఁ బనిసేయు వాఁడొక్కఁడైనను ప్రవర్తింపఁడుగదా- కాఁబట్టి తెలిసికొనువాఁడుగా సిద్ధించుచున్న అహమర్థమెప్రత్యగాత్మ- అప్రత్యగాత్మ ముక్తియందుఁగూడ నేననిప్రకాశించును; తనకుఁదానే ప్రకాశించువాఁడగుటవలన; ఎవ్వఁడెవ్వఁడు తనకుఁదానే ప్రకాశించునో, వాఁడెల్ల నేననియె ప్రకాశించును; అట్లుప్రకాశించువాఁడుగా నిద్ధ ఉభయవాదులకును సమ్మతుఁడైన సంసారియగునాత్మయె ఉదాహరణము; ఏదినేనని ప్రకాశింపదో అదితనకుఁబ్రకాశింపదు; ఇందుఘటము మొ

దలగునవి దృష్టాంతము; ఈముక్తాత్మ తనకు(బ్రకాశింపుచున్నాడు; అందువలన ముక్తుడు నేననియె ప్రకాశించును. నేనని ప్రకాశించుటచేత ముక్తుడు జ్ఞానము లేనివాడగుటయు సంసారియగుటయు ప్రసక్తించునని శంకింపబనిలేదు. ఎందువల్లనంటేని:- అజ్ఞుడగుటయు సంసారియగుటయు మోక్షమునకు విరుద్ధములు. ఇంతియె కాక అహమ్(నేను) అని తోచుట అజ్ఞత్వాదులకు హేతువుకాదు. అజ్ఞానము స్వరూపాజ్ఞానమైనను అన్యథాజ్ఞానమైనను విపరీతజ్ఞానమైనను అయియుండవలెను. అహమ్(నేను) అనియె ఆత్మయొక్క స్వరూపముగాన, స్వరూపజ్ఞానరూపమైన అహమ్ అనెడి జ్ఞానము అజ్ఞత్వమును సంపాదింపదు. ఇక సంసారిత్వము నెట్లు సంపాదించును? దానికి విరోధిగాన దానిని నశింపజేయును.

౫౫. బ్రహ్మమె అన్నిటికి నాత్మయనెడి ప్రత్యక్షముచేత అజ్ఞానమంతయు నిశ్శేషముగాబోయినవారైన వామదేవాదులకుగూడ ఆత్మానుభవము అహమ్(నేను) అనియె కానబడుచున్నది.

(బృ॥౩॥౪॥౧౦) తద్ధైతత్పశ్యన్నృషిర్వామదేవః ప్రతిపేదే, అహంమనురభవంసూర్యశ్చ (ఆయీబ్రహ్మమును జూచుచున్నవాడై వామదేవఋషి నేను మనువునైతిని, నేను సూర్యుడనైతిని, అని తెలిసికొనెను. అనగా నేను శరీరముగాగలవాడగు భగవంతుడె మనువు శరీరముగాగలవాడు అనుట.)

(   ) అహమేవ చ వర్తామి భవిష్యామి (నేనే యున్నాను, నేనే యుండగలను,) ఇవి మొదలయిన శ్రుతులు కలవు.

౫౬. మిగిలిన యజ్ఞానములకన్నిటికి విరోధియైనదియు సత్తు అని మాత్రము చెప్పబడునదియు నగు పరబ్రహ్మము యొక్క వ్యవహారంబునిట్లె (నేననియె).

(ఛా॥౬॥౩॥౨॥) హన్తాహమిమాస్తిస్రో దేవతాః (అనుప్రవిశ్య= నేను ఈమూడు దేవతలనుం బ్రవేశించి- హన్త అనునది సంతోషమును తెలియజేయును)

(ఛా॥౬॥౨॥౩॥) బహుస్యాంప్రజాయేయ (అబ్రహ్మము, నేను విస్తారముకావలయును, పుట్టవలయును, అని సంకల్పించెను)

(ఐత॥౧॥౧॥) సఈక్షతలోకాన్నుసృజా ఇతి (అపరమాత్మలో కములను నేను సృజింపవలయునని సంకల్పించెను)

(భగ॥౧౫అ॥౧౮శ్లో॥) యస్మాత్ క్షరమతీతోహమక్షరాదపిచోత్తమః। అతోస్మిలోకే వేదేచప్రథితఃపురుషోత్తమః॥(నేనుఎందువలన క్షరమునుఅనఁగా సమస్తభూతసమూహమును అతిక్రమించితినో, అక్షరముకన్నను అనఁగా ముక్తస్వరూపముకన్నను ఉత్తముఁడనో, ఇందువలన,లోకమందును వేదమునందును పురుషోత్తముఁడనని ప్రసిద్ధుఁడనైతిని)

(భగ॥౧౦అ॥౨౦శ్లో॥)అహమాత్మాగుడాకేశ (ఓయర్జునుఁడా నేనుఅన్నిటికిని ఆత్మను)

(భగ॥౨అ॥౧౨శ్లో॥)నత్వేవాహంజాతునాసం(నేనుఒకప్పుడును లేకుంటినన్నమాట లేదు)

(భగ॥౭అ॥౬శ్లో॥)అహంకృత్స్నస్య జగతః ప్రభవఃప్రళయస్తథా(నేనుసమస్తమైనజగత్తునకును ఉత్పత్తికారణంబును ప్రళయకారణంబును అగుచున్నాను)

(భగ॥౧౦అ॥౮శ్లో॥)అహంసర్వస్య ప్రభవోమత్తస్సర్వంప్రవర్తతే(నేనుఅంతటికినిఉత్పత్తికారణము-నావలననే అంతయుంబ్రవర్తింపుచున్నది-)

(భగ॥౧౨అ॥౭శ్లో॥)తేషామహంసముద్ధర్తా మృత్యు సంసారసాగరాత్ (మృత్యువుతోఁగూడినసంసారమనెడిసముద్రమునుండివారలను ఉద్ధరించువాఁడను నేనె)

(భగ॥౧౪అ॥౪శ్లో॥)అహంబీజప్రదఃపితా (నేనుబీజమువుఅనఁగా విత్తనమునిచ్చెడితండ్రిని)

(భగ॥౭అ॥౨౬శ్లో॥)వేదాహంసమతీతాని(అతిక్రమించినవానిని నేనెఱుంగుదును)

౫౭. ఇచ్చట నొకశంకకలుగును- నేనుఅనునదియె ఆత్మయొక్కస్వరూపమైనయెడల అహంకారమును క్షేత్రములలోఁ జేర్పభగవంతుఁడెట్లు ఉపదేశించెను?

(భగ॥౧౩అ॥౫శ్లో॥)మహాభూతాన్యహంకారోబుద్ధిరవ్యక్తమే

వచ(మహాభూతములును, అహంకారంబును, బుద్ధియును, అవ్యక్తంబును)అని

౪౯. ఇట్లనిశంకకుఉత్తరము చెప్పఁబడును- స్వరూపమునుఉపదేశించుటవల్లను అంతటను అహమ్అనియె ఆత్మనుఉపదేశించుటవల్లను, ఆత్మస్వరూపము అట్లె తెలియఁబడుటవల్లనును అహమ్అనిఇట్లె ప్రత్యగాత్మయొక్క స్వరూపము-అవ్యక్తము(ప్రకృతి)యొక్క పరిణామవిశేషమగు నహంకారము క్షేత్రములలోఁజేరియుండుట భగవంతునిచేత నుపదేశింపఁబడినది- అది,ఆత్మకాని దేహమున అహమ్ అనెడిబుద్ధికలుగుటకు హేతువగుటచే, అహంకారము అనిచెప్పఁబడుచున్నది-ఈయహంకారశబ్దమునకు అభూతతద్భావమున(అదికానిది అదియగుటయందు)చ్విప్రత్యయమును కలుగఁజేసి వ్యుత్పత్తిచేయవలయును- ఈయహంకారమెగొప్పవారలనవమానముచేయుటకు హేతువైశాస్త్రములలో గర్వమనుపేరనుతలుచుగా విడువవలసినదిగాఁజెప్పఁబడుచున్నది- కాఁబట్టి బాధకమేమియులేని నేననెడిజ్ఞానము సాక్షాత్తుగానాత్మను తెలియఁజేయునదియె- శరీరమునందుఁగలిగెడినేననెడిజ్ఞానము అవిద్యయె(అజ్ఞానమె)- ఈయంశము మహాత్ముయగు పరాశరునిచేఁజెప్పఁబడినది-

(వి॥పు॥౬అం॥౭అ॥౧౦-౧౧శ్లో॥) శ్రూయతాంచాప్యవిద్యాయాస్స్వరూపంకులనన్దన। అనాత్మన్యాత్మబుద్ధిర్యా(ఓకులశ్రేష్ఠుఁడా! అవిద్యయొక్క స్వరూపమువినఁబడవలయును-ఆత్మకానిదానియందు ఆత్మయనెడి బుద్ధి యేది కలదో)-

౫౯. జ్ఞానముమాత్రమె ఆత్మయైనయెడను ఆత్మకానిదానియందు ఆత్మయనెడియభిమానము(జ్ఞానము),శరీరముజ్ఞానముఅనితోఁచుటయె యైయుంతవలెను- జ్ఞాత(తెలిసికొనువాఁడు)అనితోఁచుటకాఁగూడదు-కాఁబట్టితెలిసికొనువాఁడగు అహమర్థమెయాత్మ- ఆత్మసిద్ధియందుఁగూడనిట్లుచెప్పఁబడినది-

౬౦. శ్లో॥ అతఃప్రత్యక్షసిద్ధత్వాదుక్తన్యాయాగమాన్వయాత్। అవిద్యాయోగతశ్చాత్మాజ్ఞాతాఽహమితిభాసతే॥(ఇట్లు ప్రత్యక్షసిద్ధమగుటవల్లనును, చెప్పఁబడినయుక్తులు ,ప్రమాణవచనములు,వీనిసమ

న్వయమువల్లనను, అవిద్యయనఁగా దేహాత్మాభిమానముకుదురుటవల్లనను,ఆత్మ తెలిసికొనువాఁడు-అహమ్(నేను)అనితోఁచుచున్నాఁడు-]

౬౧. శ్లో॥ దేహేన్ద్రియమనః ప్రాణధీభ్యోఽన్యోఽనన్యసాధనః। నిత్యోవ్యాపీప్రతిక్షేత్రమాత్మాభిన్నస్స్వతస్సుఖీ(దేహముఇంద్రియములు, మనస్సు ప్రాణము,వీనికంటెనన్యుఁడును, స్వయంప్రకాశుఁడును,నిత్యుఁడును,మిక్కిలిసూక్ష్ముఁడగుటచేఅచేతనములన్నిటియందునుప్రవేశించువాఁడును, ప్రతిశరీరంబును భిన్నుఁడైనవాఁడును, స్వయముగా సుఖముకలవాఁడును, ఆత్మ)

౬౨. దోషమూలమగుటను అన్యథాసిద్ధిని(గత్యంతరమును) ఊహింపనవకాశములులేదుగాన భేదములన్నిటినివలంబించియున్న ప్రత్యక్షముశాస్త్రముచేత బాధింపఁబడఁదగినది, అనిచెప్పినయెడల-ఆదోషమేదియోచెప్పవలసియున్నది- దానింబట్టికదా మీరుప్రత్యక్షమునకు అన్యథాసిద్ధినిచెప్పితిరి-అనాదిగానుండెడిభేదవాసనయె దోషమన్నచో, భేదవాసనతిమిరాదులవలె వస్తువును ఉన్నది ఉన్నట్లు కాక విపరీతముగాఁదెలియఁజేయుట మీకుమతియెచ్చటనైనందెలిసియున్నదా? ఈశాస్త్రవిరోధము చేతనే తెలియఁబడఁగలదంటిరేని అన్యోన్యాశ్రయమువచ్చును- శాస్త్రమువిశేషములన్నియు లేనివస్తువును తెలియఁజేయునదియను నిశ్చయము కలిగినపయిని భేదవాసన దోషమని నిశ్చయింపఁబడును- భేదవాసనదోషమని నిశ్చయింపఁబడినపయినిశాస్త్రమువిశేషము లెవ్వియులేనివస్తువును తెలియఁజేయునదియని నిశ్చయింపఁబడును, అనిఅన్యోన్యాశ్రయము- ఇంతియెకాక భేదవాసనమూలముగాఁగలదగుటను ప్రత్యక్షము అయథార్థమైనయెడను శాస్త్రముకూడ నదియెమూలముగాఁగలదిగాన అట్లేకావలసివచ్చును- ఇఁకను,- శాస్త్రము దోషమూలమైనను, ప్రత్యక్షముచేఁదెలియఁబడిన భేదములన్నిటిని పోఁగొట్టెడి జ్ఞానమునకు హేతువగుటనుపరముగాన (తరువాతిదిగాన)ప్రత్యక్షమునకు బాధకము, అనియందురు- అదిసరికాదు- దోషమూలముఅని తెలిసినపయినిపరత్వము(తరువాతిదగుట)ఏమియుంజేయఁజాలదు- త్రాటినిచూచిసర్పమనుకొనుటవలనభయముకలుగఁగా వీఁడు భ్రాంతుఁడని ఎఱింగినవాఁడొకఁ

డు ఇది సర్పము కాదు భయపడకుమని చెప్పినను భయము నివర్తించుట కానఁబడదు- శాస్త్రము దోషమూలమగుట శ్రవణసమయమునందే తెలియఁబడినది- మననము మొదలగునవి శ్రవణమువలనఁ గలిగినదియు అన్నిభేదములను పోఁగొట్టునదియు నగు బ్రహ్మాత్మైకత్వ విజ్ఞానము (బ్రహ్మంబును తనయాత్మయును ఒక్కటియే యనెడి జ్ఞానము) యొక్క యభ్యాసము స్వరూపముగాఁ గలవె- ఇంతియే కాక, ఇది శాస్త్రము, ఇది దోషము నూహింపనవకాశము లేనిది, ప్రత్యక్షము దోషము నూహింపనవకాశము గలది, అని నీకు దేనిచేతఁ దెలిసినది! స్వతస్సిద్ధమై విశేషములన్నియు లేని యనుభవము దీనిం దెలియఁ జేయదు- అదే విషయము లెవ్వియు లేనిది గాన శాస్త్రమును గూడ విషయీకరింపదు- ఇంద్రియములవలనఁ గలిగెడి ప్రత్యక్షము దోషమూలకమగుటను విపరీతార్థము (ఒక్కవిధముగా నున్న విషయమును మఱియొక్కవిధముగాఁ దెలియఁ జేయునది) గాన దానిచేతఁ గూడఁ దెలియఁబడదు- మిగిలిన ప్రమాణములన్నియుం గూడ ఈ ప్రత్యక్షమూలములుగాఁ గలవియే కదా- కాఁబట్టి మీపక్షమును సాధించెడి ప్రమాణములను ఒప్పకపోవుటవలన మీయిష్టము సిద్ధింపదు- వ్యావహారికమైన ప్రమాణప్రమేయ వ్యవహారము మాకును గలదంటిరేని,- వ్యావహారికమనఁగా నెట్టిది! ఆపాతప్రతీతి సిద్ధమై (చూచాయగాఁ దెలియఁబడినదై) యుక్తులచే విమర్శింపఁబడినచో నట్లు నిలువనిది వ్యావహారికమంటిరేని,- దానిచేత నేమి ప్రయోజనము? ప్రమాణముగాఁ దెలియఁబడినను యుక్తులచే బాధింపఁబడుటను ప్రమాణము చేయవలసిన కార్యమును జేయదుగదా- ఒకప్పుడు ఇట్లందురు, శాస్త్రంబును ప్రత్యక్షంబును గూడ నవిద్యామూలకములే యైనను ప్రత్యక్షముచేఁ దెలియఁబడినది శాస్త్రముచే బాధింపఁబడుట కానంబడుచున్నది, శాస్త్రముచేఁ దెలియఁబడెడి సత్తును (ఉండునదియు) అద్వితీయంబు (రెండవది లేనిదియు) నగు బ్రహ్మము తరువాతి దానిచే బాధింపఁబడుట లేదు గాన విశేషము లేమియు లేని జ్ఞానమాత్రమైన బ్రహ్మమె పరమార్థము, అని- అది యుక్తము కాదు- బాధింపఁబడకపోయినను దోషమూలకమగునది పరమార్థము కాకపోవుట నిశ్చయింపఁబడును-

౬౩. ఫలితార్థము- కాచము మొదలగు నేత్రదోషము లెవ్వియు

లేనిపురుషు లెవ్వరును చూడనిపర్వతగుహలో నివసించుచున్న వారును, తమకుఁదిమిరదోషమున్నదనిఎఱుఁగనివారునునగుకొందఱుతిమిరదోషము గలవారలకుఅందఱకును ఒక్క-విధముగానే చంద్రులుఇద్దఱుఅనెడిజ్ఞానముకలుగుచున్నది-అచ్చట బాధకజ్ఞానము లేకపోయినంతమాత్రముచేత అదిఅసత్యముకాకపోవుట లేదుగాన అజ్ఞానమునకు విషయమైనద్విచంద్రత్వము(ఇద్దఱుచంద్రులుకలుగుట) గూడఅసత్యమే- అయథార్థజ్ఞానమగుటకు హేతువుదోషమేకదా- అట్లె బ్రహ్మజ్ఞానముగూడ అవిద్యామూలకమగాన తనకువిషయమగు బ్రహ్మముతోఁగూడ నసత్యమేకావలయును- ఈవిషయమున ప్రయోగములు(ప్రసంగతర్కములు)కూడఁగలవు-వివాదాస్పదమైనబ్రహ్మము అసత్యము; అవిద్యగలవానికి పుట్టినజ్ఞానమునకు విషయమగుటను; ప్రపంచమువలెనే-బ్రహ్మము అసత్యము; జ్ఞానమునకు విషయమగుటవలన; ప్రపంచమువలెనే- బ్రహ్మము అసత్యము;అసత్యమైనహేతువువలనఁగలిగినజ్ఞానమునకు విషయమగుటను;ప్రపంచమువలెనే-

౬౪- స్వప్నమునందలి యేనుఁగు మొదలగువాని జ్ఞానము అసత్యమైనను సత్యమైన శుభాశుభజ్ఞానమునకుహేతువగునట్లు అవిద్యామూలకమగుటచే నసత్యమైన శాస్త్రముగూడ పరమార్థమైన బ్రహ్మమును గురించిన జ్ఞానమునకు హేతువగుట విరుద్ధము కాదు అని చెప్పఁగూడదు- ఎందువల్లనంటేని, స్వప్నమునందలి జ్ఞానము అసత్యముకాదు- అందువిషయములకేకదా మిథ్యాత్వము- వానికే కాని జ్ఞానమునకు బాధకనఁబడుట లేదుగదా- నేనుస్వప్నవేళను అనుభవించిన జ్ఞానముగూడ లేదని ఎవ్వనికైనందోచుటలేదుగదా- జ్ఞానమయితేనున్నది, అర్థములు లేవు,అనికదా బాధకజ్ఞానము- మాయఁజేయువానియొక్క- మంత్రౌషధాదులవలనఁగలిగినమాయామయజ్ఞానముగూడ సత్యమైయెప్రీతికిని భయమునకును హేతువగుచున్నది- అచ్చట జ్ఞానముగూడబాధింపఁబడలేదు- విషయములు ఇంద్రియములు మొదలగు వానిదోషమువలనగలిగిన త్రాడుమొదలగు వానియందలి సర్పాది జ్ఞానముసత్యమేయై భయము మొదలగు దానికి హేతువగుచున్నది- తానుకఱవఁబడకపోయినను సర్పముదగ్గఱనుండుటవల

న తాను కఱవఁబడినట్లు కనఁబడెడి జ్ఞానము సత్యమైనదే. మరణమునకు కారణమైన శంకావిషజ్ఞానముగూడ సత్యమైనదే. వాస్తవమైన జలాదులయందు ముఖము మొదలగునది కనఁబడుటగూడ వాస్తవముగా ముఖమునందుండెడి విశేషమును నిశ్చయించుటకు హేతువైనదే. ఈజ్ఞానములు పుట్టుకకలవగుటను కార్యకరములగుటను సత్యత్వము నిశ్చయింపఁబడుచున్నది. ఏనుఁగు మొదలగునవి లేనియప్పుడు వానిజ్ఞానములుమాత్రము సత్యమగుటయెట్లు?, అంటిరేని, అదియుక్తముకాదు. జ్ఞానములకు విషయముకలిగియుండుట మాత్రమెకావలసినది. వస్తువు తెలియఁబడుటయె విషయమగుటకు కావలసినది. ప్రకృతమున దోషవశమువల్ల తెలియఁబడుట(స్ఫురించుట) కలిగియెయున్నది. అది(విషయము)బాధింపఁబడినదిగాన అసత్యమని నిశ్చయింపఁబడుచున్నది. బుద్ధిబాధింపఁబడలేదుగాన సత్యమెయని చెప్పఁబడినది.

౬౫. రేఖచేత(లిపిచేత)వర్ణములను తెలిసికొనునప్పుడుగూడ అసత్యమునుపట్టి సత్యమును తెలిసికొనుటలేదు. ఎందుచేతనంటేని, రేఖ సత్యమే. వర్ణస్వరూపముగాఁదెలియఁబడిన రేఖగదా వర్ణజ్ఞానమునకు హేతువు, వర్ణస్వరూపమగుట యసత్యముగాదా యంటిరేని, అట్లుకాదు. అసత్యమైన వర్ణస్వరూపత్వము ఇచ్చట నుపాయమగుటలేదు. లేనిదియు తెలియఁబడనిదియును ఉపాయమగుట కనఁబడదు. ఉపపన్నముసయితముగాదు. ఇఁకను ఆ రేఖయందలి వర్ణజ్ఞానము కారణమన్నను, అసత్యమునుపట్టి సత్యజ్ఞానములేదు. వర్ణజ్ఞానము సత్యమేకదా. ఇదికాక ఉపాయంబును (సాధనంబును) ఉపేయంబును (సాధ్యంబును) ఒక్కటియే కావలసివచ్చును. రెండును వర్ణజ్ఞానములగుటలో విశేషములేదుగదా. రేఖ తనయందులేని వర్ణస్వరూపముచేతనే ఉపాయమగునెడల ఒక్కరేఖయె తనయందులేని అన్నివర్ణముల స్వరూపమగుట సులభముగాన, ఒక్కరేఖను చూచినతోడనే అన్నివర్ణంబుల జ్ఞానమును కలుగవలయును. ఇఁకను ఒక్కొక్క శరీరమందు దేవదత్తుఁడు మొదలగుసంకేతములను చేసినట్లే కంటిచే గ్రహింపఁదగిన ఒక్కొక్క రేఖయందు చెవిచేత గ్రహింపఁదగిన ఒ

కొక్కవర్ణముయొక్క సంకేతమునుబట్టి ఒకొక్క రేఖ ఒకొక్క వర్ణజ్ఞానమునకు హేతువగునంటిరేని, సరియె- అప్పుడు సత్యమైన దానివలననే సత్యజ్ఞానము కలిగినది- రేఖయును సంకేతంబును సత్యము కదా- రేఖాగవయమును (గొజపోతుచిత్తరువును) పట్టి సత్యమైనగవయము తెలియుటకూడ సాదృశ్యమును (సాటిని) పట్టి వచ్చినదె- సాదృశ్యము సత్యమె.

౬౬. శబ్దమొక్కటియేయయి ధ్వని విశేషములచేతను అర్థవిశేషముల జ్ఞానమునకు హేతువైనను అసత్యమును పట్టి సత్యము తెలియఁబడుట లేదు- అనేకధ్వనులచే నభివ్యక్తమగు నొక్కశబ్దమె ఆ యాధ్వనిచేత అభివ్యంగ్యమగు స్వరూపమునుబట్టి అర్థవిశేషములతోడి సంబంధమును గ్రహించుటవలన అర్థభేదముల జ్ఞానము పుట్టుటకు హేతువగును-

౬౭. శబ్దమొక్కటియగుటయును యుక్తము కాదు- అర్థమును తెలియఁజేసెడి గకారము మొదలగునదియె చెవిచేత గ్రహింపఁబడును గాన అదియె శబ్దము- కాఁబట్టి అసత్యమైన శాస్త్రమునుబట్టి సత్యమైన బ్రహ్మమునుగూర్చిన జ్ఞానము కలుగుననుట ఉపపాదింపశక్యము కానిది-

౬౮. శాస్త్రము ఆకాశపుష్పమువలె నసత్యము కాదు; అద్వైతజ్ఞానము కలుగకముందు సత్యమెయని తెలియఁబడును; తత్త్వజ్ఞానము కలిగిన పైని గదా శాస్త్రము అసత్యమగుట; అప్పుడు శాస్త్రము అన్నిభేదములు లేని జ్ఞానమాత్రమైన బ్రహ్మము తెలియుటకు సాధనము కాదు; ఎప్పుడు సాధనమగునో అప్పుడు శాస్త్రముండనే యున్నది; కలదనియే కదా తెలియఁబడుచున్నది; అనియందురు- ఇది యుక్తము కాదు- శాస్త్రము లేనియప్పుడు శాస్త్రము కలదనియెడి జ్ఞానము అసత్యమే కదా- అయిననేమి యంటిరేని,- దీనివలన నిది లభించును- అసత్యమైన శాస్త్రమువలనఁ గలిగిన జ్ఞానము అసత్యము గాన, దానికి విషయమైన బ్రహ్మమునకుఁ గూడ అసత్యత్వము వచ్చును- ఎట్లంటేని, పొగగా గ్రహింపఁబడిన ఆవిరివలనఁ గలిగిన అగ్ని జ్ఞానము అసత్యము గాన, ఆ జ్ఞానమునకు విషయమైన అగ్ని కూడ నసత్యమె- తనకుఁ దరువాతను బాధ

కనఁబడకపోవుట యనునది సిద్ధింపదు. శూన్యమే తత్త్వమనెడి వాక్యముచేత దానికిఁగూడ బాధకనఁబడుచు నేయున్నది. అది భ్రాంతిమూలకమంటివేని, ఇదియును భ్రాంతిమూలకమని నీవె చెప్పితివి. తరువాత బాధలేకపోవుటకేమి, దానికె. ఇట్లు నిలువని కుయుక్తులను పరిహసించుట యింతతోఁజాలును.

౮౯. (ఛా॥౬॥౨॥౧॥) సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ (ఈజగత్తు మొదట సత్తు అయియుండెను) అనునది మొదలగు వేదాంతవాక్యములు, విషయము లేమియు లేనిదియు జ్ఞానమొకటియె స్వరూపముగాఁగలదియునగు వస్తువును మాత్రమె తెలియఁజేయునవి, అనుటయును యుక్తముకాదు. ఒకటి తెలియుటచేత నన్నియును దెలియును అనెడి ప్రతిజ్ఞను ఉపపాదించెడితోఁగను, సత్ అని చెప్పఁబడెడి పరబ్రహ్మము జగత్తునకు ఉపాదానమగుటయును నిమిత్తమగుటయును సర్వజ్ఞుఁడగుటయును సర్వశక్తులు కలవాఁడగుటయు సత్యసంకల్పుఁడగుటయు అన్నిటిలోను నుండుటయు అన్నిటికి నాధారమగుటయు అన్నిటిని నియమించుటయు ననునివి మొదలుగాఁగల అనేక కల్యాణగుణములతోఁగూడియుండుటయును, జగత్తంతయును ఆతనికి ఆత్మగాఁగలిగియుండుటయును తెలియఁజేసి, ఇట్టి బ్రహ్మము ఆత్మగాఁగలవాఁడవు నీవు అగుచున్నావు అని శ్వేతకేతువును గూర్చి ఉపదేశించుటకు ప్రవర్తించినది గదా యాప్రకరణము. ఈయంశము వేదార్థసంగ్రహమున విస్తరింపఁజేయఁబడినది. ఈగ్రంథమునఁగూడ ఆరంభణాధికరణమున (౨అ॥౧పా॥౧౪సూ॥) లెస్సగా నుపపాదింపఁబడును.

౯౦. (ము॥౧॥౧॥౫॥) అథపరాయయాతదక్షరమధిగమ్యతే (ఇఁకపరవిద్య, దేనిచేత ఆయక్షరము తెలియఁబడునో) అనుచోటఁగూడ ప్రకృతిసంబంధులగు చెడుగుణములను నిషేధించి నిత్యత్వము (కాలపరిచ్ఛేదము లేనిదగుట), విభుత్వము (దేశపరిచ్ఛేదము లేనిదగుట), సూక్ష్మత్వము సర్వగతత్వము (సూక్ష్మమైనదగుట, దీనిచేతనె అన్నిటిలోను జొచ్చియుండుట), అవ్యయత్వము (నాశము లేనిదగుట), భూతయోనిత్వము (సమస్తభూతములకును ఉపాదానకారణమగుట), సర్వజ్ఞత్వము (అన్నిటి నెఱుంగువాఁడగుట), ఇవి మొదలగు కల్యాణగుణములు

లిగియుండుట పరబ్రహ్మమునకుఁ దెలియఁజేయఁబడినది-

౭౧- (తై॥౨॥౧॥౧॥)సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ (సత్యమైనదియు జ్ఞానస్వరూపమైనదియు అనంతమైనదియు బ్రహ్మము) అనుచోటఁగూడ, "సామానాధికరణ్యమనునది అనేకవిశేషణములతోఁగూడిన యొక్కయర్థమును తెలియఁజేయును" అనెడివ్యుత్పత్తిచేత నిర్విశేషవస్తువుసిద్ధించుటలేదు- ప్రవృత్తినిమిత్తములు (శబ్దముప్రవర్తించుటకు హేతువులైనయర్థములు) భిన్నములై ఒక్కయర్థమును చెప్పుటగదా సామానాధికరణ్యము (విశేషణవిశేష్యభావము)- అందుసత్యజ్ఞానాదిపదములకు ముఖ్యార్థములైనగుణములతోఁగాని ఆయాగుణములకు విరోధులగునాకారములకు విరోధులగునాకారములతోఁగాని ఒక్కవస్తువునందె పదములన్నియుఁబ్రవర్తించుటలో నిమిత్తములువేఱుగానుండుటను ముఖ్యముగానాశ్రయింపవలసినది- ఇంతమాత్రము విశేషముగలదు- ఒక్కపక్షమునపదములు ముఖ్యార్థములగును; రెండవపక్షమున వానికి లక్షణ (ముఖ్యముకానియర్థమును చెప్పుట) వచ్చును- అజ్ఞానము మొదలగువానికివిరోధియగుట వస్తుస్వరూపమాత్రమే యనవీలుగాదు- ఒక్కపదముచేతనేస్వరూపము తెలియఁబడినదిగాన మిగిలినపదములనుప్రయోగించుటనిరర్థకముకావలసివచ్చును- అట్లగుచుండఁగా సామానాధికరణ్యముగూడసిద్ధింపదు- ఎందువలననంటేని ఒక్క వస్తువునందుప్రవర్తింపుచున్నపదములకు నిమిత్తభేదము ఆశ్రయింపఁబడలేదు- అర్థమొక్కటియేయయివిశేషణములు భేదించుటచేత విశిష్టత్వము (విశేషణములతోఁగూడియుండుట) భేదించుటవలనఁగలిగిన యనేకార్థత్వము, పదములసామానాధికరణ్యమునకు విరోధికాదు- ఒక్క వస్తువే అనేకవిశేషణములతోఁగూడియుండుటను తెలియఁజేయునదియె సామానాధికరణ్యము- భిన్నప్రవృత్తినిమిత్తానాం శబ్దానామేకస్మిన్నర్థేవృత్తిస్సామానాధికరణ్యమ్ (ప్రవృత్తినిమిత్తములుభేదించియున్నశబ్దములు ఒక్కయర్థమునఁబ్రవర్తించుట సామానాధికరణ్యము) అనికదా వైయాకరణులుచెప్పుచున్నారు-

౭౨. (ఛా॥౬॥౨॥౧) ఏకమేవాద్వితీయమ్ (ఒక్కటియె- రెండవదిలేనిది) అనుచోటనద్వితీయపదముగుణముంబట్టికూడ రెండవది

యుండుటను సహింపదు; కాఁబట్టి సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయంబున కారణవాక్యంబులన్నియు అద్వితీయంబగు (రెండవదిలేని) వస్తువును ప్రతిపాదించుటను ఒప్పవలసినది; ఇట్లు కారణముగాఁ జెప్పఁబడినే అద్వితీయబ్రహ్మమునకు (తై॥ ౨॥ ౨॥ ౧) సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ అని లక్షణము చెప్పఁబడుచున్నది; కాఁబట్టి లక్షణము చెప్పనుద్దేశింపఁబడిన బ్రహ్మము నిర్గుణమె; అట్లు కానిచో నిర్గుణంనిరంజనమ్ (గుణములులేనిది సంసారములేనిది) అనునీ మొదలగువానితో విరోధముగూడవచ్చును; అని చెప్పినదియు యుక్తము కాదు- అద్వితీయపదము జగత్తునకుఉపాదానమగుబ్రహ్మమునకు తనకంటెమఱియొకఁడు యధిష్ఠాత లేఁడని తెలియఁజేయుచు విచిత్రమైనశక్తి కలుగుటను ప్రతిపాదించును- అట్టివిచిత్రశక్తి కలుగుటను ప్రతిపాదించునదియె, (ఛా॥ ౬॥ ౨॥ ౩) తదైక్షతబహుస్యాం ప్రజాయేయేతి తత్తేజోసృజత (ఆ బ్రహ్మము నేనువిస్తారముకావలయును పుట్టవలయును అని సంకల్పించెను- అదితేజస్సునుసృజించెను) అనునది మొదలగునది- విశేషమేమియును చెప్పక అద్వితీయమని చెప్పినంతమాత్రమున మఱియొకనిమిత్తము మాత్రము లేదనుటయనియెట్లు తెలియఁబడుచున్నదంటిరేని,—సృజింపఁగోరినబ్రహ్మము ఉపాదానకారణమగుట (ఛా॥ ౬॥ ౨॥ ౧॥) సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీదేకమేవ అని తెలియఁజేయఁబడినది- కార్యము పుట్టునప్పుడెల్ల నిమిత్తముండుటస్వభావముగాన స్ఫురింపవలసినది మఱియొకఁడు నిమిత్తమే కాన అదియె అద్వితీయపదముచేతనిషేధింపఁబడుచున్నదని తెలియఁబడుచున్నది- అన్నిటిని నిషేధించునెడను మీచేనంగీకరింపఁబడినవై సాధింపనుద్దేశింపఁబడిన నిత్యత్వము మొదలగునవికూడ నిషేధింపఁబడినవి కావలయును- సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయము ఇచ్చటమీకు విరుద్ధమైన ఫలమును కలుగఁజేయును- సర్వశాఖలయందును కారణముతో నన్వయించెడిసర్వజ్ఞత్వము మొదలగు గుణములను ఇచ్చట నుపసంహరించుటకు (చేర్చుటకు) హేతువగును- కాఁబట్టి కారణ వాక్యముల స్వభావమునుబట్టి (తై॥ ౨॥ ౧॥ ౧॥) సత్యం జ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మఅనుదానిచేత విశేషములతోఁగూడిన వస్తువె ప్రతిపాదింపఁబడునని తెలియఁబడుచున్నది-

౭౩. నిర్గుణవాక్యములతో విరోధముగూడ లేదు-(   )
నిర్గుణం నిరఞ్జనమ్ (గుణములులేనిదియు సంసారములేనిదియు)
(శ్వే॥౬॥౧౯॥)నిష్కలం నిష్క్రియంశాన్తమ్(అవయవములులేనిది
యు కదలికలేనిది ఎ శాంతమైనదియు)ఇవిమొదలగు నిర్గుణశ్రుతు
లు ప్రకృతిసం   ములైన చెడుగుణములనుగూర్చినవి- జ్ఞానమా
త్రమె స్వరూ   నెడి శ్రుతులుగూడ బ్రహ్మము జ్ఞానస్వరూపము
ని తెలియ   యుచున్నది- అంతమాత్రముచేత విశేషములేవియులే
నిజ్ఞానమే తత్త్వముకాదు- తెలిసికొనువాఁడె జ్ఞానస్వరూపము
గాఁగూడనుండవచ్చును- జ్ఞానస్వరూపుఁడైనవానికె జ్ఞానముకలి
గియుండుట,మణి, ద్యుమణి(సూర్యుడు), దీపము, మొదలగువానివ
లె యుక్తమెయని వెనుకఁజెప్పఁబడినది-

౭౪. అన్నిశ్రుతులును జ్ఞాతయగుటనె తెలియఁజేయుచున్న
విగదా-

(ము॥౧॥౧॥౧౦॥)యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్ (అన్నిస్వరూపము
లనెఱిఁగినవాఁడు అన్ని ప్రకారములనెఱిఁగినవాఁడు)

(ఛాం॥౬॥౨॥౩॥)తదైక్షత(ఆబ్రహ్మముతలంచెను)

(   )సేయందేవతైక్షత(ఆయీదేవతతలంచెను)

(ఐత॥౧॥౧॥) సఈక్షతలోకాన్నుసృజాయితి(ఆతండులోకము
లను సృజింపవలయునని తలంచెను)

(కఠ॥౫॥౧౩॥) నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకోబహూ
నాంయోవిదధాతికామాన (నిత్యుఁడును చేతనుఁడును అనఁగా తెలివి
గలవాఁడును ఒకఁడునగునెవ్వఁడు నిత్యులును పెక్కండ్రనగు చే
తనులు కోరువానిని కలుగఁజేయుచున్నాఁడో)

(శ్వే॥౧॥౯॥జ్ఞాజ్ఞౌద్వావజావీశనీశౌ (ఒకఁడుసర్వజ్ఞుఁ
డును మఱియొకఁడు అజ్ఞుఁడునైనవారును, ఒకఁడు ఈశ్వరుఁ
డును మఱిగొంకఁడుఈశ్వరుఁడుగాని వాఁడునైనవారును అగు,ఇ
ద్దఱును పుట్టుకలేనివారె)

(శ్వే॥౬॥౭॥)తమీశ్వరాణాంపరమంమహేశ్వరంత[illegible]
నాంపరమంచదైవతమ్। పతింపతీనాంపరమంపరస్తాది[illegible]

వనేశమీడ్యమ్। నతస్యకార్యంకరణంచవిద్యతేనతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే।పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతేస్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ।(ఈశ్వరులకు అనఁగా అధికారులకు మిక్కిలి గొప్పఈశ్వరుఁడైనవాఁడును, దేవతలకుగొప్పదేవతయయినవాఁడును, అధిపతులకుమిక్కిలి గొప్పయధిపతియైనవాఁడును, సమస్తలోకములకు నధిపతియయినవాఁడును, స్తోత్రముచేయఁదగినవాఁడునగు ఆదేవునిధ్యానముచేతుముగాత- ఆతనికిశరీరంబునులేదు- ఇంద్రియంబునులేదు-వానితోసమానుఁడైనవాఁడు కనఁబడఁడు- వానికంటె నధికుఁడునుకనఁబడఁడు- ఈతనికి గొప్పదియును అనేకవిధములైనదియునగుశక్తిచెప్పఁబడుచునేయున్నది- స్వభావసిద్ధమగు జ్ఞానంబును బలంబును, పనియనఁగా నియమించుటయును గూడఁజెప్పఁబడుచున్నవి-)

(ఛా॥౮॥౧॥౫॥)అపహతపాప్మావిజరోవిమృత్యుర్విశోకోవిజిఘత్సోపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసంకల్పః(ఈయాత్మపుణ్యపాపములులేనివాఁడును, ముదిమిలేనివాఁడును, మరణములేనివాఁడును, దుఃఖములులేనివాఁడును, ఆకలిలేనివాఁడును, దప్పికలేనివాఁడును, కోరవలసినవిఅన్నియుకలవాఁడును, అడ్డులేని సంకల్పముకలవాఁడును-)

౭౫. ఇవిమొదలగుశ్రుతులు జ్ఞానస్వరూపుఁడగు బ్రహ్మమునకు స్వభావసిద్ధములైన జ్ఞాతృత్వము(తెలిసికొనువాఁడగుట)మొదలగుకల్యాణగుణములును హేయగుణములు(చెడుగుణములు)లేకపోవుటనును చెప్పుచున్నవి- అపహతపాప్మాఅననది మొదలు అపిపాసః అనువఱకు హేయగుణములను నిషేధించి సత్యకామః సత్యసంకల్పఃఅనిబ్రహ్మమునకు కల్యాణగుణములనువిధించుచున్న(చెప్పుచున్న)ఈశ్రుతియొనిర్గుణవాక్యములయొక్కయును సగుణవాక్యములయొక్కయునువిషయ [illegible] కాఁబట్టి సగుణనిర్గుణవాక్యములకువి[illegible] అన్యోన్య [illegible] మైన యర్థముకలదని [illegible]

[illegible]

[illegible] (శ్వే॥౬॥ [illegible]) [illegible] తే (ఈతనివలసినయ

[illegible] బ్రహ్మగుణములను [illegible]

ప్రకటనము.

ఫెల్లో ఆఫ్ ది యూనివర్సిటీ, రావుబహదర్, అను బిరుదములు గలిగిన మహారాజశ్రీ వల్లూరి జగన్నాథరావుపంతులుగారిచే ఆంధ్రశారీరకమను పేర శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదవిరచితంబగు బ్రహ్మసూత్రభాష్యము తెనుగుచేయంబడి దానిలోని ప్రథమపాదము ముద్రింపింపఁబడినది.

దానిని దివాన్ రెవిల్ శ్రీ రాజా గోడె నారాయణగజపతిరాయనింగారు చిత్తగించి శ్రీభగవద్రామానుజాచార్యవిరచితంబగు శ్రీభాష్యమునుగూడ తెనుఁగుగా రచియింపవలయునని సెలవిచ్చినందున ఈ యాంధ్రశ్రీభాష్యము రచింపనారంభింపఁబడినది.

ఇది జిజ్ఞాసువులందఱకు సులభించుటకై శ్రీరాజాగారి సెలవు ప్రకారమే ముద్రింపింపఁబడుచున్నది

ఇది నెలకొక ౫౮ పేజీలుగల సంచికలుగాఁ బ్రకటింపఁబడును.

దీని చందా.	రు- అ పై-
౬ మాసములకు పోస్టేజితో	౧-౬-౦
౧ సంవత్సరమునకు,	౨-౧౦-౦

విశాఖపట్టణము
ఆర్షముద్రాశాల

శ్రీ వరవస్తు శ్రీనివాసజగన్నాథస్వామి అయ్యవారలుగారు

ఈ యాంధ్రశ్రీభాష్యమునకు చందాను ఇచ్చినవారలు.

మ-రా-రా-శ్రీ	రు- అ పై
తాడివాడ వెంకటరామయ్యగారు	౨-౧౦-౦
కొమ్మిరెడ్డి శరభయ్యగారు	౨-౧౦-౦

10226